

Dva brundaju- Treti muči

(Klupa. Na jednom kraju sjede Doro i Mičo. Na drugom Lovro sjedi i čita novine.)

Doro: Ne, ne, ne i ne!

Mičo: I ja govorim: Ne gre, ne gre, negre i ne gre!

Doro: Govore-sloboda! Kakova vražja sloboda! Ja je ne vidim, Ju vidiš ti. Ja ne?

Mičo: Ni ja!

Doro: Je l' to sloboda, ako ja moram tri uri stat haptak na file, ^{ako} za kupit dve tri gnjile girice. I još aj Bog, ako ih dobijem.

Mičo: Sloboda bi bila: poč pred banak, pak ki čapa-čapa! Je l' tako?

Doro: Nego ča! Je l' to sloboda-ako ^{na} kemu na nogu stanem počne na me vrišćat kako na pasa? Je l' to sloboda -ako se ja ^{s file} samo malo maknem- ^{ce} veče svi na me: Nazad! Nazad! Sada reci ti malo mane-kađe je tu moje ljudsko dostojanstvo? Ti znaš, Mičo, ča će to reć-ljudsko dostojanstvo.

Mičo: Jezero vrazi da znam! Kako ne bim znal!

Doro: Pitan te, da mi rečeš: kade je tu moje ljudsko do-sto-jan-stvo?

Mičo: Ča ćeš da ti rečem, Doro...

Doro: Kada sam bil na brode, kapitan, bil sam ^{tamo} Bog. Paron ešpotiko! Pred manum se je sve treslo. Kada bim ča rekal, nijedan ne bi smel ni žuknut. A sad? Svaki mulac more da mi zame rešpekt! Je l' to sloboda?

Lovro (strese novinama. Doro i Mičo gledaju ga ^{neko} vrieme šuteći)

Mičo: Ti govoriš- rešpekt! A kade j' danas rešpekt? Zel ga j' vrag! Da ti samo ovu povem. Na ceste, pod mojim kućum, ležal je nekoliko dan nečigov mačak - krepan. Ja sam celo vreme krištal okole: Nesite, ljudi, već jedanput ča ovo blago, aš ako još malo ostane tu, od silnega smrada ne ćemo noć ni nosa pokazat. A znaš ča su mi odgovorili? Danas mora svaki da dela, zamite i vi motičicu, skopajte jamicu pak hitite va nju mačka i mačak vam ne će već smrdet.

Doro: Je se to kada čulo?

Mičo: Mane reć-neka zamem motičicu i neka skopam jamicu! -A ča mislite, zav ^{ne} pil sam, da me j' bilo u vruga ču-ča mislite, da sam ja neki piziganorto od mačak? Ja sam va ovem meste bil deset let podeštat, pred manum su ljudi dve niji dugo od mane sekriivali glavi; sve ča bim rekal, bilo je kako sveto pi-sno, a sada -piziganorto od mačak! I to da j' neka sloboda!

Lovro trese novinama. Doro i Mičo ga opet dugo gledaju kao da se čude)

Doro: Ja ne znam, ča j' ovo prišlo na svet. I to su ti svi jednaki: od najmanjih impijegati do najvećeh profesori. Čera mi pride vnučić, vas zaplakan, da j' va škole dobil drugi red. I ja ravno k profesoru. Pitan ga, zač je dal ^{Non mane:} malemu petieu? da za to, ča ni naučil lekcije. Lepo-rekal sam ja- dvajset i

set i pet let su nas davili fašisti-i sada prihajate vi da nam deci davate petice. I to nam je hvala, ča smo vas toliko vremena čekali? Ča j to ta vaša sloboda .an? I obrnul sam mu hrbat i šal sam ča.

Miće: Dobro si storil! Drugi red! To ti je ono! stori dobro, da te klo najd

Doro: Pak i te školi! Vilazu kako lokići. Ovde jinazija, onde jeralka, xxx

tu preparandija, tamo neka-kako oni govore-stručna škola, lepo j' to-a ki će to plaćat? I ča će s tega vanka prit? Dokle su još ljudi bili tovari, bilo je teško s njimi vladat, a ča će bit od sada, kade već svaki pišćenac misli da zna više od kokoši?

Miće: Ja -ma oni govore: mi moramo delat za potomstvo. Lepo, al ja pitam: a ča je pak to potomstvo storilo za nas? To bim ja otel znat.

Doro: Ne, ne- to je ono ča sam malo prej rekai Sudnji dan!

Miće: Diluvij universal! Rovina! Finis! I to da mi je neka sloboda! Lovro opet trese novinama. Doro i Miće prema njemu: Ajd s vragu!

Doro: Pak da konfuzijon bude još veća prišli su najedanput vanka n z onum nekum novum munidum.

Miće: Kako da si mi z ust znel, *Doro!* Baš sam te otel pitat: Ča mi ga je pak to?

Doro: To sam i ja pital va banke i pretestal sam, da ja te munidi ne ću, ne ću i ne ću. A oni mane: kako vam drago, čete al ne čete! A ja sopet pro-

te stam: kako ćemo mi z ovum munidum va Trst po hranu? A oni mane: Va Trst po hranu. Ča ste morda xt i vi jedan od erne burzi? Mane reć, da ča sam i ja

jedan od erne burzi! I još su mi rekli kako da mi se rugaju. A dunke vi ni- ste od erne burzi? E onputa ča se r- pičite! Erna burza će se već inžinjat a hrani će i prez- nje bit za babu i za deda. *repli su oni: mmmh... ča se reče da em ni. Su mmmh...*

Miće: Je, je- neka oni kantaju, kako ih je voja i drago, ale ja već vidim, da ćemo najzada morat jist-pantigani.

Doro: Ča? Pantigani? Surogat od pantigani. I još ajbog, ako ga bude! Lovro trese novinam.

Doro: Ma ča se ovo trubilo ovde skosa!

Miće: Ana ter vidiš na njem da j' pijan. Ale pijan, ale -pak nem, Viš

kako mu se oči sva svetle-kako da j' s palingara pobegal. *(pokaruje čelo)*

Doro: Ne bi bilo nikakovo čudo, ako mu nisu ovde sva kola na meste. Ter celi ov kraj vokoje ni drugo nego jedan manikomij. A reci ti mane-kako da

čovek ne ponemeje puli sve one skrabatanji, puli svega ovega ropotanja!

Nikada mira ni pokoja! Jutros grem po ceste, a to ti mimo prokampana ne- kakov njihov kamion, da sam moral oba uha zapret. A kada j ta vrag k zat lil, mislel sam da te mi, svi timpani vaušijah razletet na sve strani.. I lim te- je se to kada ~~vidi~~ čulo ni videlo?

Miće: Tako sam jušto tako i ja paseval sinoć po ceste, a to ti nebore na-

jedanput preleti neki družo na bicikle, kako strela a prez zvonit -promisli prez zvonit. ^{ma} Dajmo i vragu pravo, kad ga ima, kada su oni milicioneri frcali

Fi ovuda, celo ~~svetovne~~ ~~svetovne~~ bilo je čut ono njihovo drin! drin! drin!

Doro: Svako lane lepše. Pogledaj samo ovi naši trotovari, kakovi su: sve škuja do škuji. I sve raspeštano, šundrano. I ja ti ov jedan dan grem, da ću se malo prošetati, ma nisam storil pravo ni desetak korakó, a to ti mi se no- ga zapiči baš va jednu od onih škuj.

Mičo: Mogal si se lepo revinat.

Doro: ~~Nisam se mnogo~~ ^{Ono} Malo se j' falilo, da se nisam skompiril na tla, ko- liko sam dug i širok. Na kičice me je tako bolelo, da sam mislel, da sam nogu prelomil. I ja sam počel krištat, da ako j' regula držat trotovari va ovem stanje, zač ih ne načine, ča čekaju. I sve tako! A znaš, kako me j' žboknul je- dan njihov frkalas? Rekal mi je, da ako ću da one škuji na trotovaru budu začepljene, neka ih začepim sam. Oni da imaju drugoga posla. Jugoslavija da je sva razrompotana, najprej da treba cesti popraviti, kući sazidati, mosti zakalafatati i druge stvari urediti, a onput da će se mislet na trotovari i na njihove škuji. A ja se već nisam mogal zdržat, i sam im kako trebe odbru- sil: Ča će mane tuje cesti ni porušeni mosti ni važgane kući, Bog je naj prej za se bradu storil, i tako ću i ja najprej moju komoditat, ja ću da mi puti, kuda hojevam, budu ravni, a ne puni jami i škuj.

Mičo: Dobro si ih zastanjat, a ča su oni na to?

Doro: Dve al tri drugarice su se stavile preda me, malo su me fišale i n- to ^{one} jedna od njih ~~me~~ badne, da kamo sam gjedal, kada sam hodil. A va ma- ne j' zavrelo, kako va kotle. I počel sam krištat, da me je bile čut na Vela

Vrata: Ča? Ja da imam nekemu davat računa, ^{namo} ~~ka~~ ću da gledam, a kamo ne? Ja, ki sam trejset i pet puti pasal ocean tamo i nazad i ja ki sam - - - Ma- ma - ma i to vi zovete sloboda?

Lovro opet strese novinama.

Doro: Puknul (Prema Lovru:) Puknul da biš kako črčak, ti i te tvoje hartii.

Mičo: Amen!

Doro: Mane reć : A kamo ste gjedali kada ste hodili?

Mičo: Pak i te ženske! Sad su njim svenkoliken krejuti narasle. I mojem do- ma, Osobito hčeram. Sve ti one sada hode okole z nosom vajer. Sperlenti! Misle ,da su ki zna ča!

Doro: Osobito otkad su njim dali pravo glasa. Ki će se s njimi! Ja pitam malo one mudroznance ~~na~~ Beograda: je l' bilo potreba mešat va politiku i ženske, kako da ni dosti muškeh!

Miće: Ja na oni govore, da tu pravicu imaju i Englezice i Amerikanki, pak da zač ju ne bi imele i naše!

Doro: Englezice! Amerikanki! A znaju oni tamo va Beogradu, da je jedna ingleseška lordesa jedan celi svet? I da je jedna Amerikanska miš-drugi jedan svet? Znaaju oni to? A sada ja tebe pitam: ča moru i kako se moru s njimi staviti ove naše cizibi ovuda? Lovro opet trese novinama.

Miće: I još mu vrag ne da mira. (Doro strese ramenima)

Doro: Ja v-avek govorim: celi svet je z goru kopiti! Pak i ta vojska. Jedan dan su prišli k mojemu sinu i prez nikakoveh cerimoniiji rekli su mu: -Ala, pušku na rame, pak kamo mi, tamo i ti! A se spamećuješ, kako se je sve to pod

Austrijom obavljalo fino i s najlepšim manijerom?

Lovro položi novine na stranu, ustane i otpoče mirno-sasvim mirno: Imate pravo! Posensega pravo! Ono ši da su bila vremena! Vi se spamećujete, kada j četnajstega leta počela gvera, kako vam je on neki ministar iz Beča prišal ravno va kuću, lepo vam se poklonil i rekao: -Oprostite da vas disturbujem. Gospodin Cesar vas lepo pozdravlja i prose da bite se - razume se - vašim komodom - potrudili malo do km Radkersburga, kade vam je kader, da bite nam i vi va ovoj gvete-ako je vaša dobra volja, dali jednu ruku.

Doro i Miće: Ma ča j' ovo? On nam se v nos ruga!

Doro: Gospodine, ča se vi mešate va naši posli i va naši razgovori? Ki vas je zval? Ki vas pita koliko let imate!

Lovro: Ja- i još vam je ministar rekao: Gospodin Cesar lepo pozdravlja i vašu gospu i prosi ju, neka oprost, ako bude nekoliko meseci morala sama nanat.

Doro: A to je već malo previše!

Miće: I već i malo prebedasto!

Lovro digne glas: Upravo onako bedasto, kako je bilo i ono vaše malo pre, ka da ste pod Austrijom bilo sve fino i pune manijeri. A ča ste pozabili, kako su se na vas kidali i zidirali: -Ferfluchter Krobot-Schweinskerl-

niederträchtiger Hund-antzeten, ferflichts ter tajfel nohamol! Ja-tako su vas tretirali jedni. A drugi! Va via porco s' Glava! I sve tako!

Doro i Miće na nogan. Doro: -Homo ča! Drži me! Držime! Aš ja ne znam ča će bit, ako mi pride pod ruku. (odlazeći) Trejset i pet puti sam pasal ocean

semo i tamo i još mi se ni nikada do godilo, neč ovakevega. Drži me! Drži me! (odu)

Lovro sam. Smije se i -prema publici: Na- to vam je naša reakcija!